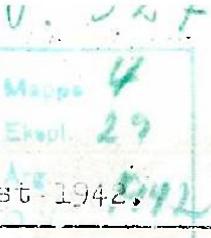

F R I F A G B E V E G E L S E

NR. 491

2. årgang

8. august 1942

KAMERAT!

Vi nærmer oss nå årsdagen for tyskernes og nasistenes brutale knebling og overtagelse av fagorganisasjonen. Om vel en måned - den 10. september - er det et år siden de tyske bøddler myrdet våre kamerater Viggo Hansteen og Rolf Wickstrøm.

De begivenheter som førte til disse bestialske mord og tukthusdommene og deportasjonene av så mange av våre beste kamerater, står stadig og alltid brennende i minnet hos de norske arbeidere. Nasistene trodde ikke kunne drukne all motstand i terror og blod som de gjorde i Tyskland. Den norske arbeiderklassen og hele det norske folk svarte med å reise en motstandsfront mot tyranniet som nok har krevd nye offre og nye lidelser, men som idag er den sikreste garanti for at seieren en gang skal bli vår. Mange harde strider er utkjempet i det forløpende år. De fagorganiserte arbeidere har motig forsvarst sin del av fronten. Det første forsøket på å lage en "arbeidsfront" etter tysk mønster i form av det såkalte arbeidssambandet, strandet på den ubendige motstandsvilje som besjølet fagorganisasjonens medlemmer. Nå tyder mange ting på at nasistene har planer om å tvinge arbeidssambandet gjennom i begynnelsen av september. Men arbeiderne og funksjonærerne i alle yrker har ikke til hensikt å kapitulere. I Hansteens og Wickstrøms ånd vil kampen mot tvangssambandet bli ført videre. Gør nasistene alvor av sine planer må det etableres en fullständig kontingentnektning, som allerede nå må forberedes og nye planlegges. Nasistene skal altså oppleve den triumf å se norske arbeidere frivillig betale kontingent til en organisasjon, hvis helle hensikt er å holde arbeidsfolket i slavelenker. Den næværende, nasifiserte fagorganisasjon er ille nok. Bare trusselen om standrett kunne avholde de fagorganiserte fra allerede i september 1941 å etablere kontingentstrikk. Gør nasistene ett skritt videre, og gjennomfører arbeidssambandet, vil arbeiderne i alle betenkigheter fare og kontingentstreiken vil være et faktum. I kamp på liv og død vil således den norske arbeiderklassen feire minne om sine falne kamerater.

- V -

DEN 10. SEPTEMBER 1942

Vil også vi minne om Viggo Hansteen, Rolf Wickstrøm og de andre dømte ved standretten ifjer. Etter klokken 19 må alle gode nordmenn holde seg innendørs. Gater, veier, tener og kinoer, restauranter og i det hele tatt alle offentlige steder må overlates tyske og forredere.

- V -

KIRKENS KAMP

Mot nasistaten og de stadig brutale inngrep fra quislings side, har nå tatt en avgjørende vending. Rikets biskopper har vart samlet til møte og besluttet å opprette et øverste kirkestyre etter at den har fått opplse forholdet til det næværende statsstyre. Det nye kirkestyre, som fikk navnet "Den midlertidige kirkeledelse", består av følgende medlemmer: Biskop Bergrav (vid domprost Byggen som vikar), biskop Maroni, biskop Hille, Ludvig Hope, pastor N. B. Wisløff og professor Hallesby, med den siste som formann.

- V -

DENNE NYE KIRKELEDELSE

Har allerede sett ut en lengre redegjørelse til landets prester, menighetsråd og menigheter - et historisk dokument av største betydning, som klart summerer hendelsene i kirkens kamp, tegner stillingen idag, pressiserer kampens mål og formar de nærmeste arbeidsoppgavene for kirkens ledere og menighetene. Redegjørelsen, som vi dessverre ikke har plass til å gjengi, er lest opp i de fleste av landets kirker og har overalt gjort et overmåte dypt inntrykk. Kirken og kirkefolket vil fortsette sin kamp til seieren er

JERN OG METALLARBEIDERFORBUNDET

holdt nylig et "opplysningskurs" på Sørmarka. De første innbydelser gikk allerede ut i mai måned til om lag 40 tillitsmenn. De fleste svarte imidlertid at de under de næværende forhold ikke ønsket å delta i et slikt kurs, og forbundet måtte derfor sende ut masseinnbydelser. Da heller ikke dette brakte tilstrekkelig deltagelse, måtte en fylle opp med en del kvinnelige medlemmer, som lot seg lokke med løftet om gratis ferie. Blant foreleserne var bl.a. forbundets komis.ke leder Birger Aamodt. Hans "forelesning" som var fastlagt til 3 timer, var imidlertid så tynn at han ikke greide å strekke den mer enn til 1 time. Kurset ble avsluttet med fest, og denne ble mer avvekslende, idet kurslederen og nasisten Revald røk opp i slagsmål. De faglige opplysningskurs er således fullstendig i stil med den øvrige "virksomhet", som drives av den nasistiske fagorganisasjon.

- V -

OSLO IDRETTSKRETS

har ved sin sekretær Robert Meyer sendt ut et rundskriv til idrettslagene, hvor det forlanges at styrene enten undertegner en erklæring om at de vil gi våre idrettsmenn høve til å drive og lede idrett "under Norges Idrettsforbund ledelse", eller stille sine plasser til disposisjon. En kan være forvisset om at hverken dette eller andre krummspring vil få være idrettsfolk til å drive sin idrett under nasistenes ledelse.

- V -

TYSKLANDS FRAMTID.

Hitlers krigsmål er som bekjent å "nyordne" verden. Dvs.: å spre den brune nasipest til alle land og verdensdeler, og legge alle jordens folk i nasismens blodbostenkte slavelenger. Her i Norge og alle andre okkuperte land har vi fått føle "nyordningens velsignelser" på kropp og sjel, og vi har lært å kjenne de rafinerte metodene "herrefolket" bruker i sitt velsignelsesfulle virke for å underkue andre folk. Men de vestlige demokratiene og Sovjetsamveldets veldige krigsinnsets og de undertrykte folks innbitte motstand har satt en bom for Hitlers nyordningsplaner og nasiregimet går nå med raske skritt mot sin undergang.

Det er Hitlerismen og ikke Tyskland som skal knuses. Hitlerismen er nemlig ikke detsamme som Tyskland. Den er bare en motbydelig polypp, som må skjæres vekk for at Tyskland igjen skal bli sunt og fritt. Så lenge demokratiet eksisterte, greide der Führer ikke å få et flertall av folket med seg ved riksdagsvalgene, og etter riksdagsbranden og maktovertagelsen i 1933 har Hitler og hans nasistiske drabanter bare kunnet holde seg ved mакta ved hjelp av gestapos blodige terrorvirksomhet, som i brutalitet og råskap savner sidestykke i menneskehетens historie. Etter en amerikansk beregning, skal i disse 9 år ikke mindre enn 1 million mennesker i Tyskland ha vært straffet med død, tukthus, fengsel eller konsentrationsleir for "statsfientlig" virksomhet.

Denne million av kvinner og menn har gjennom savn og lidelser øvet en gjerning som gjør det tyske folks fremtid både lys og løfterik. Disse, det frie morgendagens Tysklands ledere og martyrer, har nemlig sådd en sed som ikke er falt på stengrunn, men bærer rike frukter i form av en stadig mer omfattende illegal, antinasistisk virksomhet, som ikke engang Gestapo med sin terror kan demme opp for. I dag syder og koker det under overflaten overalt i det tredje rike, og om ikke lenge skal Hitlers krigsmaskin bli tilføyd det knusende slag som skal smadre nasismen og bane veien for den antinasistiske frontens seir. Tyskland kommer til å leve videre som stat etter Hitlers nederlag. Alle offisielle erklæringer fra de allierte makter garanterer utrykkelig et fredelig og demokratisk Tyskland, full livsrett innenfor rammen av et fredelig samarbeidende Europa. Den tyske antinasismens ledende menn står derfor overfor den vanskelige oppgave å bygge opp en ny demokratisk retts- og kulturstat på ruinene av Hitlers barbarsamfunn.

Hvordan skal så den nye tyske staten se ut? Det er dette spørsmål som nå drøftes overalt i det tredje riket på opposisjonens hemmelige møter. I New York, London og andre byer har det vært avholdt konferanser hvor ledende emigranter, representerende alle retninger av den tyske antinasisme, deltok, for i fellesskap å diskutere fremtidens problemer. Når det gjaldt

sjene, var det nok motsetninger, men om de større grunnleggende prinsipperne hersket det enighet. Det politiske hovedmålet som er stillet opp, selv om det ikke er et, men en vil ikke ha en ny. Vi ønsker ikke et formaldemokrati som hangler og går under gode konjunkturer, men viser også uthukt og svært når det røyner på i krisetider. En har heller ikke engen tillit til de gamle ledere som preket "disiplin" helt til nasistene tok makten, og børøvet dem deres illusjoner og folket friheten. I det nye demokrati skal alle delta som ærlig stiller seg på frihetens grunn, men ikke de som vil utnytte friheten til å styre den. Stemmeretten bør nektes de som har vist seg som nasistenes tilhengere. Demokratiet skal bare være for demokratene. Naturligvis kan ikke den nye demokratiske staten stables på denne den første dagen, så den overgangsform blir derfor antakelig nødvendig. En må også regne med at Tyskland kommer til å bli okkupert av de allierte tropper. Men jo nest bestemt og radikalt en griper saken an med å løse grunnlaget for den nye friheten, desto før kan overgangstidens kaos overvinnes, og desto fort kan Tyskland gjenVINNE det øvrige Europas tillit. Den demokratiske oppbygning er imidlertid en kjempesppgave, som er dømt til å mislykkes, hvis ikke den nødvendigste fødeforsyning blir opprettholdt. Brødspørsmålet er det imidlertid umulig å løse i et fritt etterkrigstyskland, innenfor grensen av det kapitalistiske proføttsystem. Det blir derfor nødvendig å skape en planfast og konstruktiv samfunnshusholdning. Opposisjonen peker stadig på at det var de store privatkonsernene og junkere som før 1933 finansierede den antidemokratiske propaganda og hjalp Hitler til makten. En må derfor nå en gang for alle sette disse skadedyr på plass, så de ikke igjen får hove til å kurtisere reaksjonen. Den tyske opposisjonen har allerede utarbeidet detaljerte planer for en ny økonomisk struktur. I prinsippet går en ut fra at fagforeningene og kooperasjonen skal danne fundamentet for den nye økonomiske ordning, og den nærmeste oppgaven er, gjennom en uhørt kraftsinngjelde, å redde folket fra den truende sultdøden. Den vidtgående hjelp fra utlandet, kan imidlertid knapt katastrofen unngås. Den tyske samfunnshusholdningen kan derfor etter de alliertes seir bare holdes ved liv om den - i Atlanterhavsdekklarasjonens ånd - anvises en tilbørlig plass innenfor rammen av en økonomisk planlegging som omfatter hele Europa. Det illegale Tysklands "programdiskusjon" begrenser seg ikke bare til politiske og økonomiske spørsmål. I spørsmål som ungdomsoppdragelse, propaganda, rettsvesen og kirke søker en også å finne fram til klarhet. Opposisjonen forbereder seg således på den time da det tyske folk ikke skal få sin frihet tilbake, og dens menn vil ikke komme i den situasjon at de når dagen rinner, står like uforberedat overfor de gigantiske oppgaver som de ledende menn gjorde i 1918, etter at Tyskland hadde tappt verdenskrigen.

- V -

HELLAS FRIHETSKAMP

Det fasistiske regime i Hellas før overfallene fant sted, svekket i høy grad motstandskrafter og folket selsvtilit. Enda var det en imponerende og skig motstand som ble ytet. Italianerne kom ingen vei. Det var først da tyskerne satte inn sine krefter sammen med sine medsammensvarne at det lyktes å okkupere Hellas. Større grupper av grekere har imidlertid tatt seg ut av landet. Mange i småbåter. Eventyrlige og farefulle reiser, som minner om nordmannenes, mange har slått seg ned i Palestina og i Egypten. Nylig tok en av de fremste statsmenn, Canneloponlos, seg ut av sitt hørtatte hjemland, og herina stilt seg til disposisjon for de frie grekere. Forholdene under den tysk-italienske okkupasjon av Hellas er redsalsfulle. Folk dør av sult på gatene i Aten. Vestmaktene har nå tillat innførsel av matvarer under kontroll av Røde Kors. Sverige har som nøytralt land bistått med transporten. Tross undertrykkelse, forfølgelse og nød, er det en brennende frihetslengsel og et næstående samhold. Hatet mot italienerne og tyskerne er over alt intens. Det er fremdeles hundreder av britiske soldater i Hellas. De holder seg skjult i fjellene heller enn å overgi seg, og innstiller seg sammen med greske patrioter på omfattende partisankamper.

INGEN PLESS FOR NØYTRALITET.

Argentina og Chile har søkt å holde seg nøytrale i den pågående jettekampen mellom demokrati og diktatur. Men nå har Tyskland vørslet også de sydamerikanske statene om at det vil sette igjennom uinnskrenket ubåtskrig langs Amerikas kyster - de østlige som vestlige. Den kjente senator og leder for den nasjonaldemokratiske gruppen i parlamentet, Raynaldo Pastor, har uttalt at en slik ubåtskrig er i strid med alle nøytralitetsbegreper. Og han fortsetter: Når det etter blir fred, vil det på grunn av Tysklands holdning ikke heve seg en eneste nøytral røst.

- V -

KONG HÅKONS SYTTIÅRS DAG

Den 3. august ble feiret av alle nordmenn, hvor de enn befant seg, og ikke minst her hjemme. Den avholdte konge, som med slikt mot og fasthet har stilt seg i spissen for gjenreisningen av vårt landes frihet, var i alle gode nordmanns hjerter denne dagen. Titusner av gode ønsker gikk over havet fra nordmenn i det undertrykte Norge.

- V -

KRONPRINSESSE MÄRTHA

Kom forleden til London etter å ha flygt over Atlanteren, direkte fra De Forenede Stater. Kronprinsessen, som var ledsaget på reisen av fru oberstløytnant Østgaard og statsråd Sven Nilsen, ble mottatt av statsminister Nygårdvoll, utenriksminister Lie og flere. Kronprinsesse Märtha ser strålende ut og ga uttrykk for sin store glede ved å komme til London på besøk og over å få delta i feiringen av H.M. Kongens 70-årsdag den 3.august.

- V -

I EN BØRSOVERSIKT

pekte Göteborgs Handels- og Sjøfartstidning forleden på at de utenriks-politiske og militære hendelser setter sitt tydelige preg på kursutviklingen på Stockholms fondsbørs. Som eksempel nevner avisen at kursene på de tyske obligasjoner viser en kraftig synkende tendens, mens derimot den polske stats obligasjoner er steget svært kraftig. Polske obligasjoner ble i et tilfelle ifjor notert ned i 3%, men steg nylig til 10%. Likoså betegnende, skriver avisen videre, er den kraftige kursstigning på den danske stats dollarlån, som en har ku net iakta i Wallstreet. Finansmennene er klar over at Hitler-Tyskland står overfor et snarlig sammenbrudd, og de foretar sine finansielle transaksjoner i samsvar med dette.

- V -

"TROTTS ALLT!" SKRIVER:

"Det har tatt lang tid å klare opp alle misforståelser i samband med den norske L.O.'s stilling. Slike misforståelser oppsto etter nyordningen i september 1940, da en kunne få det inntrykket at en ikke ubetydelig gruppe blant de faglige ledere hadde gitt etter for nasistenes press. Unntagelses-tilstanden ifjor høst ga imidlertid klar beskjed om fagbevegelsens stilling. Uten å redusere noen av de andre samfunnsggruppene innsats, kan en konstatere at de fagorganiserte arbeidere har forsvarat sin del av den norske fronten, og at deres tillitsmenn utgjør en meget stor prosent av de dødsdømte, fengslede og deporterte.

Det faglige apparat er besatt av tyskerne og quislingene, men den norske fag-bevegelsen er ikke død. Den lever videre i motstandsvilje hos de 350,000 kvinner og menn som var tilsluttet landorganisasjonen. Den illegale avisen Fri Fagbevegelse har i 1½ år vært det samlede ~~tilerommet~~ for den virkelige stemming bland arbeiderne. Avisen utkommer regelmessig på tross av at quislingene flere ganger har skrytt av at de har knust dets apparat. Fri Fagbevegelse har gitt parolen til arbeidernes holdning overfor den pågående tvangsutskrivning av arbeidskraft. Avisen konstaterer at denne åtgjerd er en phørt provokasjon, og at forbirtelsen på alle arbeidsplasser er stor. Men arbeiderne lar seg ikke provosere til nye blodsofre for N.S. og tyskerne."

- V -

ØRERENS" LIVGARDE

eller mange mystiske individer. Bl.a. en kronisk løsgjenger fra Rjukan, Ander Hansen, som aldri har gjort et dags hederlig arbeid. Han har tidligere utallige ganger måttet sone fengselsstraffer for hjembrænding, bedrageri, løsgjengeri osv. Etter at han for 1 år siden meldte seg inn i N.S., ble han på grunn av sitt inngående kjenskap til fangslene, gjort til fangevokter på Bredtvedt. Nå er han imidlertid avansert til sveitfører i "førerens" livgarde, og har fått kontor på slottet. En kan si hva en vil om quisling men ett skal en ikke frakjenne ham, han forstår å omgi seg med de rette folk.

- V. -

HIRDENS FLYKORPS

Fikk den 27. mars ved beslutning av "ordføreren" i Oslo tillatelse til å bruke renholdsverkets biler. Finansrådmannen som etter at kommunens utgifter ved dette arrangement nå er gått opp til om lag 3.000 kr., uttaler at spørsmålet bør forelegges "ordføreren" på nytt. Vi tror dog ikke "ordfører" Jensen vil være så smålig å slå hånden av hirdens flykorps. Det er jo meget viktigere enn renhollet av byen.

- V. -

ETT AV DE GRUNNPRINSIPPENE

for et fritt samfunn som vi hver dag erfarer betydningen av, er det at: land skal med lov styres. Usikkerheten for vilkårlig fengsing på grunnlag av angivere eller mistanke, bevisstheten om at privatliv og hjem når som helst kan bli krenket gjennom husundersøkelse, det er en daglig plage, et stedig press for hundrer og tusener her i landet idag. Det vil også må vi ha slutt på. Men står vi på rettsstatens og rettssikkerhetens grunn, som vi sjør alle sammen, må vi også konsekvent ta det standpunkt at oppgjøret med forrederne må skje på grunnlag av norsk lov og i forsvarlig rettslige former. Terroren og angiveriet har avlet et brennende hat til forrederne hos oss alle. Men vi må ikke la oss rive med av det til å bryte, et av de viktigste grunnprinsippene for et fritt samfunn når vår time slår.

Norsk lov, slik den er blitt utbygd, av vår regjering nå under krigen, har alle de bestemmelser som trengs for at alle skyldige skal få sin straff fullt ut, og uten nøling og scummel. Straffen over forrederne hører samfunnet til, og våre norske myndigheter vil ganske sikkert slå til både raskt og effektivt og sikre seg alle dem som skal stå til ansvar for sine misgjerninger mot land og folk i denne tiden.

Dette må også alle gode nordmenn være behjelplig med. Alle har plikt på seg til å hjelpe myndighetene med å hindre forrederne i å flykte. Men lenger enn til å ta folkeforbryterne i varetekts og hørigst bringe dem under de lovlige myndigheters kontroll, må ingen gå.

Fagbevegelsen som selv har vært med å skape en vesentlig del av det rettskrunnlag det frie norske samfunnet skal bygge videre på, har sin innsats å gjøre på dette området. Vi skal være med å hevde rettsstatens prinsipper fullt og helt, for bare i et samfunn med full rettssikkerhet er det vekstvilkår for en sterk og

F R I   F A G B E V F G E L S E